

שיעור שב

מל"ת שמו. רפא. שמו.

מצוה שמו הזהירנו מלקלל הדיין. והוא אמרו אלהים לא תקלל. והעובר על לאו זה לוקה. (ואלה המשפטים, הלכות סנהדרין פרק כ"ו):

מצוה רפא הזהיר השופט שלא לשמוע אחד מבעלי הדין שלא בפני בעל דינו. והוא אמרו לא תשא שמע שוא, שברוב יהיו בעלי דין שלא בפני בעל דינם והזהיר השופט משמוע אותם הדברים, כדי שלא תכנס לנפשו צורת הדברים אין יושר להם ולא אמתות. ולשון מכילתא לא תשא שמע שוא אזהרה לדיין שלא ישמע מבעל דין עד שיהיה בעל דינו בפניו ואזהרה לבעל דין שלא ישמיע דבריו לדיין עד שיהיה חבירו עמו, ולהזהיר מזה הענין אמר מדבר שקר תרחק כמו שנתבאר ברביעי משבועות (דף ל"א). ובכלל לאו זה גם כן אמרו אזהרה למספר לשון הרע והמקבלו ומעיד עדות שקר כמו שהתבאר במכות (דף כ"ג). (ואלה המשפטים, הלכות סנהדרין פכ"א):

מצוה שמו הזהירנו מלקלל הנשיא. והוא אמרו ונשיא בעמך לא תאור, וזה השם רוצה לומר נשיא ישימהו הכתוב על המלך אשר לו הממשלה אמר אשר נשיא יחטא, וחכמים ישימהו במוחלט על ראש הישיבה של שבעים זקנים, ובכל התלמוד ובמשנה יאמרו נשיאים ואבות בית דין, ובלשונם (סנהדרין י"ט:): נשיא שמחל על כבודו כבודו מחול והמלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול. ודע שזה הלאו הוא כולל גם כן הנשיא עם המלך, כי ענין לאו זה שהוא מזהיר שלא לקלל כל מי שיש לו ממשלה לצוות והוא במעלה העליונה בין שהיתה שלטונית או תוריית והוא ראש הישיבה וזה המובן מדין מצוה זו, והעובר על לאו זה לוקה. (שם, שם):